

“STOLPERSTEINE” O LLAMBORDES DE MEMÒRIA

“STOLPERSTEINE” O LLAMBORDES DE MEMÒRIA

Context històric:

Entre 1940 i 1945 va haver-hi prop de 9.500 presoners/es republicans/es de l'estat espanyol en els diferents camps d'extermini de l'Alemanya nazi.

Principalment, foren deportats a Mauthausen, però també a Dachau, Buchenwald i Sachsenhausen, entre d'altres. A banda dels homes republicans, més de 90 dones de l'estat espanyol foren internades en el camp de Ravensbrück. Tots ells i elles s'havien vist forçats a marxar a l'exili l'any 1939 i foren detinguts pels alemanys un any més tard.

La dictadura franquista no va acceptar el retorn a Espanya d'aquests detinguts i, per tant, foren considerats i tractats com apàtrides, sense pàtria, per part del govern alemany.

Quan l'any 1945 les tropes aliades alliberen els camps, més de 5.000 republicans dels 9.500 ja havien mort, assassinats o per les condicions inhumanes de vida que hi havia als camps. Bona part dels que van sobreviure no van tornar a l'estat espanyol i van fixar la seva residència a l'exili.

Neus Català al camp de Ravensbrück

Amb les dades actuals es pot conèixer que 57 veïns de Tarragona, tots homes, van patir tot aquest odi desfermat. Una xifra considerable si tenim en compte que en aquells anys la població de Tarragona no era de molt més de 30.000 habitants. De fet, la província de Tarragona va ser la sisena més afectada de tot l'estat espanyol, amb 209 deportats.

Stolpersteine:

Stolpersteine paraula alemanya que significa pedres, llambordes per ensopegar. Les stolpersteine o llambordes de memòria són petits monuments creats per l'artista alemany Gunter Demning en memòria de víctimes del nazisme. L'artista vol que aquestes llambordes "no siguin per ensopegar amb els peus, sinó amb el cap i el cor".

Llamborda de la memòria

Es tracta de llambordes quadrades de 10 cm per 10 cm, fetes de formigó i cobertes d'una fulla de llautó on es graven les dades de les persones empresonades i deportades. Cada llamborda és única i es realitza a mà, "com a gest de respecte i humanitat que vol contrastar amb l'exterminació industrialitzada dels nazis"; i cada una ret homenatge a una víctima del nacionalsocialisme. Habitualment, es col·loquen a la vorera davant del darrer lloc on va viure una víctima del nazisme, abans que l'arrestessin o deportessin. D'aquesta manera, es manté viva la memòria de les persones de tots els col·lectius: jueus, LGTBI, dissidents polítics, testimonis de Jehovà i ciutadans amb

discapacitat que van ser perseguits o assassinats a Europa entre els anys 1933 i 1945 pel règim nazi i els seus col·laboradors.

Amb aquestes llambordes no només es vol retre homenatge a les persones assassinades, sinó també als supervivents, incloent-hi els qui van poder exiliar-se i refugiar-se en altres països, i també a aquelles persones que davant el destí que els esperava van decidir suïcidar-se.

L'objectiu de l'artista és fer aturar els vianants mentre llegeixen el nom de la persona. Crear un espai de reflexió: quin va ser el seu destí. Com es deia? Quan va néixer? Quan va morir? On vivia? On i quan fou deportada?

Actualment, existeixen més de 60.000 stolpersteine distribuïdes en més de 1.800 ciutats de més de 20 països europeus com Alemanya, Àustria, Hongria, Països Baixos i a diferents municipis catalans, entre d'altres. A partir de l'any 2023, Tarragona s'ha afegit a aquest homenatge.

Cr. Puig d'en Sitges, 13 de Tarragona

Gunter Demning:

Gunter Demning

Gunter Demning (Berlin, 1947), artista alemany, és l'ideòleg del projecte Stolpersteine, el qual vol retre homenatge a les víctimes de la persecució nazi durant la Segona Guerra Mundial.

La idea de les stolpersteine sorgeix quan el 1991 va utilitzar pintura blanca per marca el camí que els gitanos (Sinte i Roma) van fer quan foren deportats cinquanta anys abans.

Però en veure, que la pintura amb el temps desapareixia, va decidir fer una obra que durés en el temps, i va començar a gravar plaques de llautó i fixar-les a terra.

Una persona gran en veure l'escultura, elogiar l'obra, però al mateix temps va preguntar si al seu barri també hi havia viscut gitanos. En aquell moment, Gunter Demning va entendre que moltes persones desconeixien el passat de les seves ciutats i, en conseqüència, moltes històries havien desaparegut. És en aquest moment, quan es planteja el projecte de les llambordes de la memòria, amb l'objectiu de commemorar els carrers, els pobles i les ciutats alemanyes i assenyalar on havien viscut les víctimes dels nazis i, per tant, on havien començat els crims.

Les primeres 25 stolpersteine es van instal·lar davant de les cases on havien nascut víctimes de l'Holocaust nazi. El projecte va tindre una gran rebuda per part dels familiars de les víctimes fet que Gunter Demning va decidir ampliar i continuar amb les stolpersteine.

Preservació de la memòria i l'Ajuntament de Tarragona:

El foment de la memòria històrica és important com a eina de dignificació i record per a les persones que han estat víctimes de guerres o persecucions per diverses raons. I també per rebutjar la irracionalitat i la crueltat de les guerres, així com per a reivindicar el present i en el futur la convivència democràtica i pacífica entre tots plegats.

L'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona organitza des del 2016 un cicle d'activitats cultural per donar a conèixer fets rellevants del final de la guerra civil a Tarragona. A més, l'Ajuntament de Tarragona forma part de la xarxa "Mai més", integrada per centres educatius, entitats i ciutats per educar en la prevenció del feixisme des de la memòria històrica.

La Comissió de la Memòria Democràtica ha elaborat el Cens de Tarragonins deportats als camps de concentració nazis a la Segona Guerra Mundial amb l'objectiu de sumar-se a la iniciativa del Memorial Democràtic per implantar stolpersteine a la ciutat.

El cens elaborat per l'Ajuntament conté 57 noms, 34 dels quals van ser assassinats en els camps nazis, 1 consta com a desaparegut i 22 van ser alliberats pels aliats a inicis del mes de maig de l'any 1945 i, en bona part, es van quedar a viure a França. En el moment de la seva detenció, les edats d'aquests homes anaven dels divuit anys, el més jove, a seixanta anys, el més gran. Entre altres oficis, hi havia 4 mestres, 2 pescadors i 2 guàrdies d'assalt. L'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona ha localitzat el domicili d'empadronament de setze persones assassinades a Mauthausen – Gusen i dotze d'alliberades, per dur a terme una primera fase d'implantació de les stolpersteine.

Amb la col·locació de cada pedra es vol arrancar un destí de l'oblit i cada destí és un recordatori de què mai s'ha de tornar a repetir aquesta època en la qual les persones són condemnades a l'ostracisme, s'amaguen o inclús han de fugir per la seva opinió política, la seva orientació sexual, la seva religió o les seves malalties congènites per poder sobreviure.

Llamborda d'Eusebi Elias Piñol a l'Av. Ramon i Cajal, 37 de Tarragona

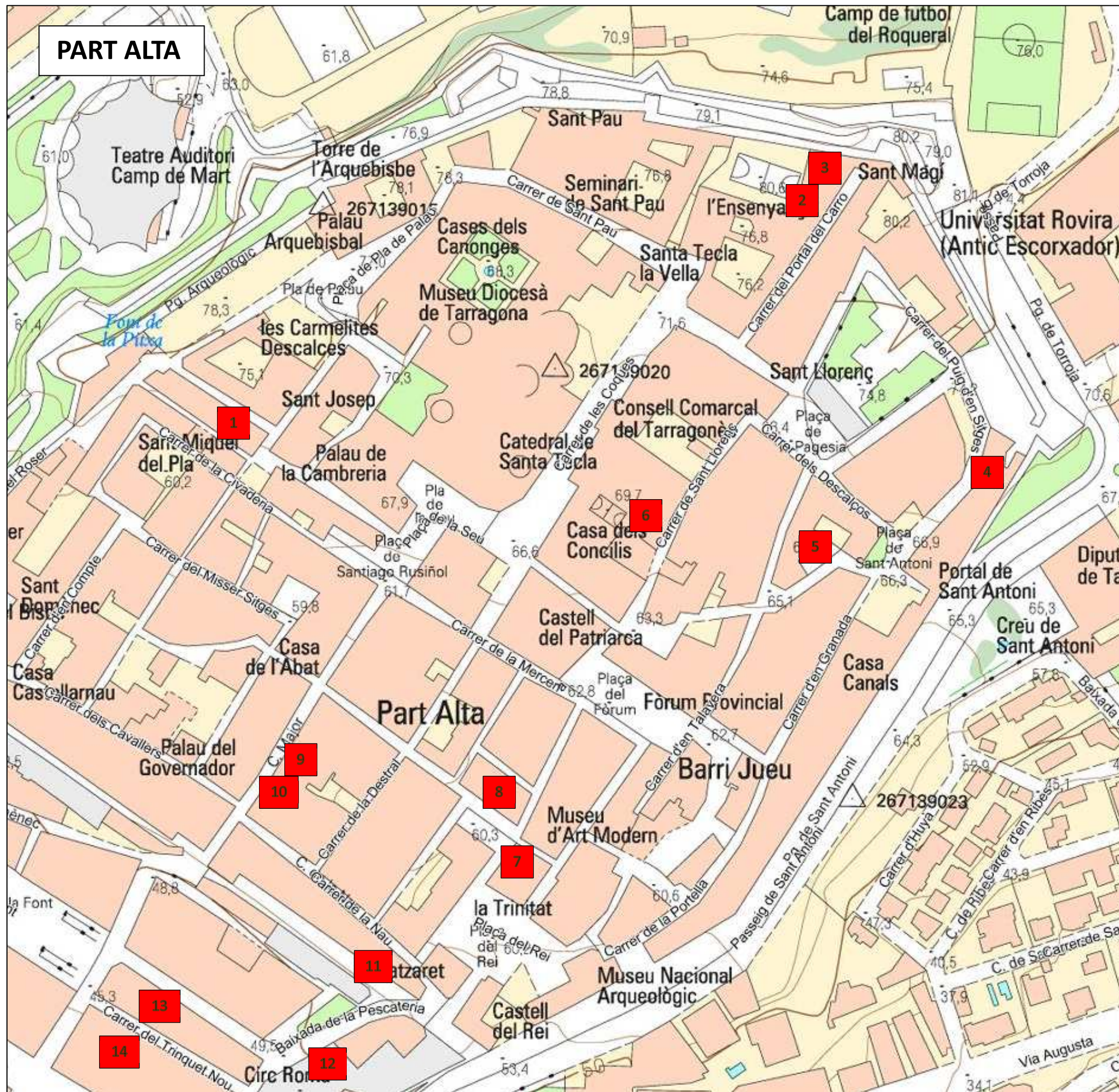

Familiars de Joan Tarragó Balcells col·locant la llamborda al cr. Portal del Carro, 10 de Tarragona

QUI ENTERRA EL PASSAT CONDEMNA EL SEU FUTUR

Donna Leon

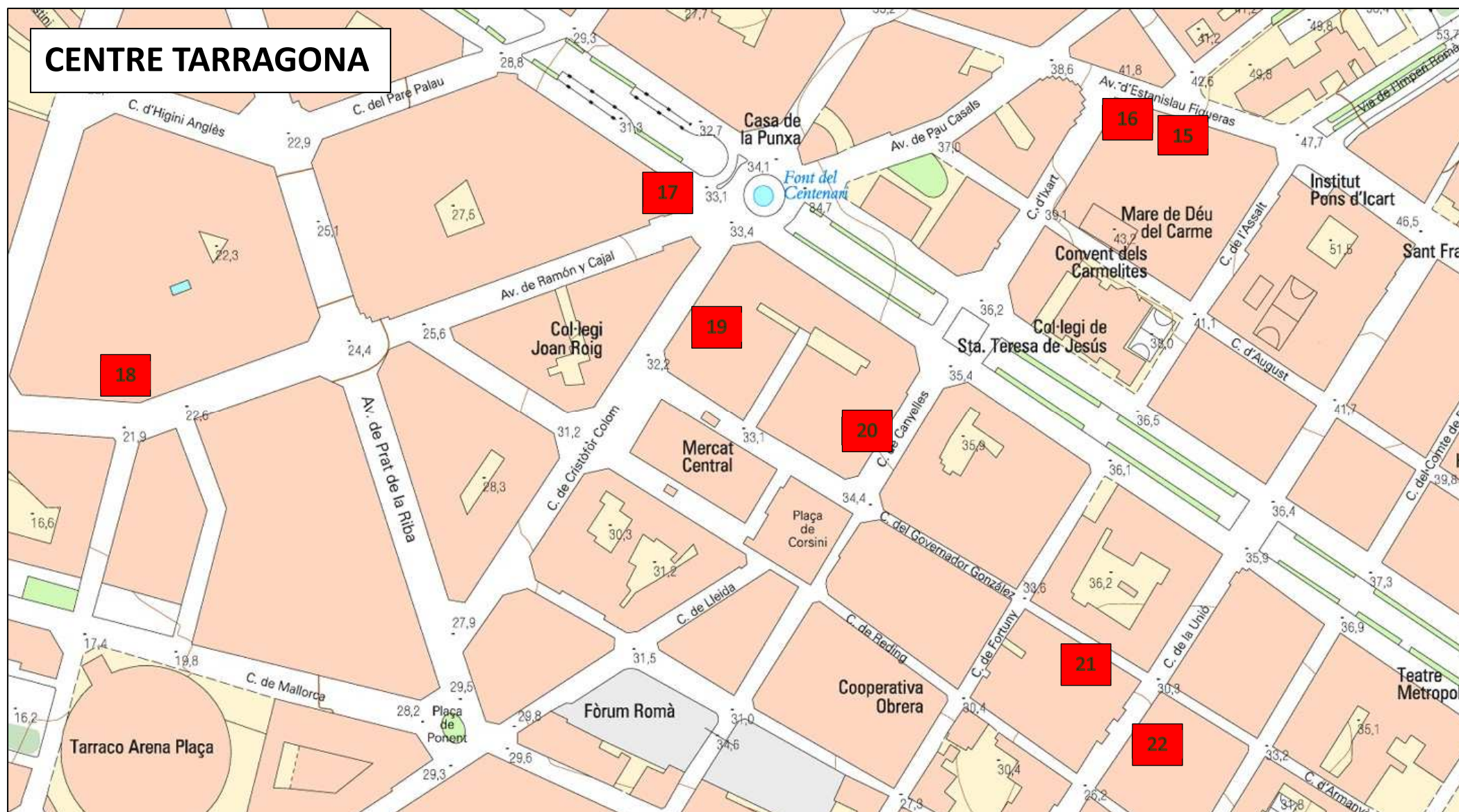
Ubicació de les primeres 24 stolpersteine a Tarragona – Mapa

UBICACIÓ DE LES LLAMBORDES

- 1 Cr. del Vidre, 10 - *Josep Barba Roca*
- 2 Cr. Portal del Carro, 10 - *Joan Tarragó Balcells*
- 3 Cr. Portal del Carro, 12 - *Bonaventura Duart Escuté*
- 4 Cr. Puig d'en Sitges, 13 - *Josep Alujas Bricat*
- 5 Cr. de la Mercè, 16 - *Pau Alujas Llagostera*
- 6 Cr. Sant Llorenç, 12 - *Josep M. Llaveria Sauné*
- 7 Cr. Natzaret, 7 - *Jaume Badia Garin*
- 8 Cr. Cuirateries, 22 - *Jordi Gras Ferré*
- 9 Cr. Major, 11 - *Josep Alsina Amorós*
- 10 Cr. Major, 9 - *Angel Barceló Vallvé*
- 11 Cr. Nau, 15 - *Josep Madarro Rodríguez*
- 12 Baixada Peixateria, 17 - *Manuel Grañena Molins*
- 13 Cr. Cos del Bou, 9 - *Antoni Pons Carceller*
- 14 Cr. Trinquet Nou, 11 - *Joan Maura Sampedro*
- 15 Cr. Estanislau Figueras, 10 - *Josep Ayxendri Soliano*
- 16 Cr. Estanislau Figueras, 18 - *Joan Llagostera Gavaldà*
- 17 Av. Ramon i Cajal, 3 - *Francesc Pallarès*
- 18 Av. Ramon i Cajal, 37 - *Eusebi Elies Piñol*
- 19 Cr. Cristòfol Colom, 8 - *Salvador Olivé Saperas*
- 20 Cr. Canyelles, 7 - *Josep Vilar Artigas*
- 21 Cr. Governador González, 6 - *Lluís Barceló Aguilar*
- 22 Cr. Unió, 22 - *Bonifàs Gotarola*
- 23 Cr. Smith, 12 - *Josep Pla Soriano*
- 24 Cr. Trafalgar, 23 - *Félix Serra Badia*

CENTRE TARRAGONA

UBICACIÓ DE LES LLAMBORDES

- 1 Cr. del Vidre, 10 - Josep Barba Roca
- 2 Cr. Portal del Carro, 10 - Joan Tarragó Balcells
- 3 Cr. Portal del Carro, 12 - Bonaventura Duart Escuté
- 4 Cr. Puig d'en Sitges, 13 - Josep Alujas Bricat
- 5 Cr. De la Mercè, 16 - Pau Alujas Llagostera
- 6 Cr. Sant Llorenç, 12 - Josep M. Llaveria Sauné
- 7 Cr. Natzaret, 7 - Jaume Badia Garin
- 8 Cr. Cuirateries, 22 - Jordi Gras Ferré
- 9 Cr. Major, 11 - Josep Alsina Amorós
- 10 Cr. Major, 9 - Angel Barceló Vallvé
- 11 Cr. Nau, 15 - Josep Madarro Rodríguez
- 12 Baixada Peixateria, 17 - Manuel Grañena Molins
- 13 Cr. Cos del Bou, 9 - Antoni Pons Carceller
- 14 Cr. Trinet Nou, 11 - Joan Maura Sampedro
- 15 Cr. Estanislau Figueras, 10 - Josep Ayxendri Soliano
- 16 Cr. Estanislau Figueras, 18 - Joan Llagostera Gavaldà
- 17 Av. Ramon i Cajal, 3 - Francesc Pallarès
- 18 Av. Ramon i Cajal, 37 - Eusebi Elies Piñol
- 19 Cr. Cristòfol Colom, 8 - Salvador Olivé Saperas
- 20 Cr. Canyelles, 7 - Josep Vilar Artigas
- 21 Cr. Governador González, 6 - Lluís Barceló Aguilar
- 22 Cr. Unió, 22 - Bonifàs Gotarola
- 23 Cr. Smith, 12 - Josep Pla Soriano
- 24 Cr. Trafalgar, 23 - Félix Serra Badia

SERRALLO – PART BAIXA

